

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 1 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Kaj delajo drugi

V Kufsteinu na Tirolskem so se vršila za binkošne praznike velika posvetovanja nemških nacionalnoobrambnih in propagandističnih društev iz Avstrije in Nemčije. Sam predsednik nemške republike, Hindenburg je poslal svoj pozdrav, znamenje, da so na zborovanja bili opozorjeni tudi uradni berlinski krogi. Na tem zborovanjih, ki so ostala deloma tajna, se je govorilo o stanju nemštva na mejah, o bodočem propagandističnem delu sploh o pangermanističnih ciljih, ki se dosegajo s propagandističnimi sredstvi. Razume se, da ni manjkala „Ostmarka.“ „Stidmarka.“ nadalje berlinski „Verein für das Deutschtum im Ausland“ itd. Zborovanj so se udeležili tudi odlične politične in kulturne osebnosti.

Poročilo o teh zborovanjih nas ni iznenadilo. Že dolgo časa zasledujemo sistematično propagando med Nemci v inozemstvu, zlasti tudi med našimi nemškimi državljani. Močna in javna postaja ta propaganda med Svabi v Banatu, ki je celo dirigirala nemške poslance v bivši narodni skupščini in jim dajala politične smernice. Niti ni treba omeniti Kulturbanda in njegovih naših državljanskih namenov in stremiljenj. Nemški poslanci pa so prav pridno obiskovali prostore nemškega poslanstva v Beogradu...

Kar nas najbolj zanima je to, da nemška inozemska propaganda ni omejena na delo, ki se vrši v Avstriji, marveč da zajema v poslednjem času svoje inspiracije, svoje podžige v glavnem iz Nemčije. V Nemčiji se je misel nacionalne propagande, ki je v bistvu irredentističnopangermanistična, tako široko razširila, predvsem med nemško inteligenco, na nemških univerzah, med znanstveniki in kulturnimi močmi, da je danes morda najbolj popularna nacionalistična misel v Nemčiji. Zlasti prosluli „Verein für das Deutschtum im Ausland“ zbira ogromna materialna sredstva ter vodi nitke sistematične, do vseh podrobnosti premišljene pangermanistične propagande po inozemstvu. Ljube namen je, poveljevati Nemčijo ter ustvariti pogoje za pangermanistični pokret, kakor je vladal pred svetovno vojno. Iz tega društva dohajajo tudi direktive za nemško propagandistično društvo v Avstriji, ki nato izvršujejo berlinska povelja na naših mejah, v Korutani, med našimi Nemci, v Banatu. Seveda tudi drugje, zlasti proti Čehom itd.

Posvetovanja v Kufsteinu torej pričajo, da se na nasprotni strani prav sistematično dela in organizira za bodočnost.

Kaj pa mi? Kakor vedno, zaostajamo tudi na tem področju za Nemci, dasi bi to ne bilo potrebno. Pred leti se je sprožila misel ujedinenja in koncentracije naših narodnoobrambnih društev. Misel pa je med tem časom zaspala in živ krst se je zdelo prebršeno. In vendar smo ravno Slovenci najbolj zainteresirani na teh vprašanjih, ker imamo stisko svoje svojih rojakov, ki teče pod nemškim in italijanskim jarmom in za katere morajo skrbeti, da se vsaj nacionalno ne pogube.

Tudi v naši javnosti se nacionalna obrambna vprašanja vse premalo propagirajo. Koliko sil in sredstev bi v te svrhe mogli dobiti od bratov Hrvatov in Srbov, če bi imeli doma organizirano sistematično centralo za propagando teh idej in če bi se s primernimi trajnimi in doslednimi poročili pravočasno informirali hrvatsko in srbsko javnost o važnosti narodnoobrambnih dela na mejah države v Sloveniji?

Na nasprotni strani vidimo torej potenciran delavnost, pri nas pa vlada mehkušnost in mlajnost dela, ki se na mora v najkrajšem času odstraniti od nas nadomestiti s pravimi, sistematičnim delom.

Vitalnost, življenska sila naroda se v nekem oziru razvija iz takega narodnoobrambnega dela. Zato je skrajno žalostno, ako hočemo na tem področju dokazati, da ne zmoremo več toliko narodnoobrambnega in manjšinskega idealizma, kakor smo ga propovedovali pred vojno. Nasprotno, danes so podani vsi pogoji za kar najsilnejši izraz tega idealizma, za njegovo kar moči odločno delavljivost. Saj živimo v svobodni državi in lahko delamo neovirano in svobodno, kakor nam narekuje naša srca in naša volja. Dočim so to delo opravljali pred vojno v zakotju in izbegavah oči bledih, nam nasprotnih državnih in policijskih oblasti.

Učimo se od nasprotnika ter požurimo se z organizacijo enotne narodnoobrambene fronte vseh naših manjšinsko-obrambnih organizacij.

Položaj Narodnega bloka neomajan

Nobenih pogajanj med radikali in Radićem. — Radić je bolnik, ki potrebuje žarek nade. — V Zagrebu samo politizirajo in taktizirajo!

— Beograd, 5. junija. (Izv. Ob 12.) Nekateri današnji jutranji listi v Zagrebu in drugi provincijalni listi, ki te marljivo in brez kritike kopirajo, so danes priobčili pod senzacionalnimi naslovi, da se že vrše pogajanja med Nikolo Pašićem in radićevci. Ti listi trde, da se ta pogajanja vodijo med Pašićem in P. Radićem popolnoma tajno, češ, da še ni gotovo, če pride v nekaterih vprašanih sploh do zaključka. Te vesti zagrebškega tiska ne vzbujajo v Beogradu prav nikake senzacije in sploh nobene vznemirjenosti. Nasprotno tem političnim fantazijam konstatira današnja „Pravda“, glavni organ opozicije glede situacije, da ni sploh nikake spremembe in da se sedanjim režim še celo okrepljuje. „Pravda“ članek z naslovom „Situacija“ je danes dopoldne vzbudil v vseh parlamentarnih krogih veliko zanimanje in živahne komentarje. Članek naglašja med drugim:

Razgovori med radikali in Radićem delajo vtise, ki ne odgovarjajo stvarnosti. Čudna je to stvar, ko posamni listi neprimerno delajo razne pomete. Zato bo težka razočaranja. V Zagrebu pišejo, kako je sporazum na pragu, kako bo ta sporazum sklenjen še pred skupščinskimi počitnicami, kako bo spuščen dr. Maček in tovariši in kako bo končno pomirjen sam Stepan Radić. Tukajšnji listi (beogradski) pa pišejo o sporazumu za homogeno radikalno vladno. Ničesar od vsega tega ni niti blizu pravi stvarnosti.

Vsi se pogajajo! Vsi taktizirajo! Res je, da se stvarno okrepljuje današnji režim! Čim dalje trajajo ta pogajanja, tem bolj postaja opozicija nemirna. Čemu hi se tudi ne pogajati! Kadar se g. Pašiću zdi potrebno, takrat se pogaja z Radićem. G. Pašić zelo dobro ve, da

je g. Stepan Radić sedaj bolnik, kateremu je treba žarka nade. Od teh žarkov žive v Zagrebu in nekateri v Beogradu vidijo nato že sonce.

„Parvda“ dalje naglašja: Situacija stoji in ostane, kakor je! Spremembe ni! Nič se več ne zavzema za spremembo. Pogajanja o sporazumu s HRSS so samo taktična poteza, dokler ne bo končno izrečena sodba nad Radićem. Takrat je pričakovati razcepiljenja in razkol. V tem času se izvrše volitve v oblastne skupščine, pri katerih vlada računa na večino.

Rodić bo obsojen, pa magari da se pogajanja o sporazumu vrše še mnogo dlje.

— Beograd, 5. junija. (Izv. Ob 12.) Danes je prisel v Beograd vodja hrvatskih zajedničarjev dr. Lorković. Z razkolom v parlamentarnem klubu HSS je treba povsem resno računati. Zanimiv je komunik HSS, ki ga priobčjuje današnja „Politika“ iz Zagreba. Oficialni komunik HSS veli:

„Konstatira se dobra volja pri radikalih in HSS za iskreno razmotrivanje stvari in da pride do pozitivnih rezultatov. Res je, da so nekateri radikali hoteli, da se pritegnejo v pogajanja tudi samostojni demokrati, dokazujoč, da se ne sme parlamentarna večina razbiti. Večina radikalov je prepričana, da je naizodovoljivejša rešitev situacije — vlada radikalov in HSS. Seliška stranica ni postavila nikakih pogojev, marveč samo enostavno konstatira, da ne more sprejeti nikakega aranžmana za sporazum s samostojnimi demokrati, ker je sam šef samostojnih demokratov Svetozar Pribičević javno izjavil, da je proti sporazumu. HSS je končno prepričana, da bo gosp. Pašić uvaževal to stališče.

Konferenca v Firenci v štirih dneh končana

Želje Mussolinijeve za najboljše prijateljske odnose z Jugoslavijo.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Kakor smo že javili, se je italijanski poslanik Bodrero povrnil po daljšem bivanju v Rimu odnosno v Firenci te dni v Beograd. Vaš dopisnik je imel priliko se včeraj dati časa razgovoriti z poslaničkom Bodrerom ter ga je naprosil za pojasnila o pogajanjih, ki se vrše med našo in italijansko vlado v Firenci. Poslanik Bodrero je izjavil:

Pogajanja v Firenci potekajo zadovoljivo in vsa posvetovanja se vodijo na koncilantni in prijateljski način, zato je upati, da bodo pogajanja v treh ali štirih dneh končana. Preostaja še, da se izdelajo definitivni teksti konvencij.

Glede odnošajev med Italijo in Ju-

goslavijo je poslanik Bodrero izjavil: Odnošaji med obema državama so najboljši. Bil sem pri Mussoliniju. Vse, kakor ste čitali govor ministrskega predsednika Mussolinija, zlasti oni del, ki govori o Bolgarski. S tem govorom je bržkone jugoslovenska javnost zadovoljna! (?)

S posebnim naglasom je dalje poslanik Bodrero izjavil:

Min. predsednik Mussolini želi za vsako ceno najboljše prijateljske odnose z vašo državo. Za vsako ceno hoče in želi v vseh točkah sporazum s kraljevino SHS. Edino potrebno je, da nas naš (italijanski) in vaš tisk v tem stremiljenju podpira.

Nadaljni program narodne skupščine

Debata o poljedelskih kreditih bo do ponedeljka končana. — Na dnevni red pride poročilo anketnega odbora o spornih mandatih HRSS.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Dodatno k včerajšnjemu poročilu omenjam, da je narodna skupščina izrekla zaupnico vladi ter odklonila nezaupnico opozicije z ozirom na interpelacijo zemljoradnikov glede sladkorne produkcije. Zanimiv je bil včerajšnji govor poljedelskega ministra, ki je omenjal, da smo leta 1924—1925 pridelali 12.000 vagonov sladkorja in da smo ga za domačo porabo imeli 8000 vagonov na razpolago. Letos je 35.000 ha posejanih s sladkorno repo za 19.000 ha manj kakor lani.

V narodni skupščini poteka danes zakonodajno delo normalno in redno. Opozicija zavlada debato o poljedelskih kreditih z dolgimi govori. Pričakovati je, da bo zakon o poljedelskih kreditih danes ali jutri v na-

čelu sprejet in da se nato prihodni teden prične podrobna debata, ki jo namerava vlada večina zelo pospešiti. Nato pride takoj na dnevni red poročilo anketnega odbora o spornih mandatih HRSS. V ponedeljek izostane seja narodne skupščine, ker je pravoslavni praznik. Seja izostane tudi prihodnji četrtek radi katoliškega praznika. V torek pride na dnevni red interpelacija dr. Voje Marinkovića o odnošajih napram Bolgarski. Današnja seja je bila ob 9.30 otvorena ter je nadaljevala debato o poljedelskih kreditih. Debatu je bila povsem mirna. Zemljoradniki so kritizirali vladin načrt, češ da ogroža združništvo. Ob 13. je bila razprava končana. Verjetno se razprava danes popoldne nadaljuje.

VELESILE PROTI BOLJŠEVIŠKI PROPAGANDI

— Pariz, 4. junija. Iz Londona javljajo: Pet velesil se je končno sporazumelo glede akcije proti boljševiški propagandi. Izvedejo se primerne varnostne odredbe proti agentom boljševiške revolucije, kakor jih je že kratko označil v angleškem parlamentu notranji minister Hicks. Sporazumele so se Ameri-

žave nameravajo pozvati tudi Nemčijo, da se pridruži tej akciji. Na podlagi tega sporazuma ne bo pripuščen v gori omejenen noben komunistični voditelj. Prepovedane bodo tudi vse centralne boljševiške propagande v teh državah, ki so imele zveze z Moskvo, zlasti s Stalinom. Kamenovom in Zinovjevom. Tajni politični uradi se bodo vzajemno podpirali pri zasledovanju komunističnih agentov ter se bodo izmenjevali neobhodne informacije o komunističnih ciljih.

Francija prične z izgonom vseh komunističnih agentov. Med angleškimi komunisti je opažati veliko vznemirjenje. Komunistična konferenca v Glasgowu poteka zelo neugodno. Zastopnik sovjetske vlade v Londonu Rakowski nastopa zelo redko v javnosti. Na kongresu v Glasgowu je bilo ugotovljeno, da je gibanje boljševiško zelo ponehalo v evropskih državah.

Avstrijski problem v Italijanski zbornici

Italijanski komunisti za priključitev Avstrije Nemčiji. Salandra odobrava Mussolinijevo politiko.

— Rim, 4. junija. (Izv.) Italijanska zbornica je imela včeraj priliko razpravljati najprej o veljavnosti in upravičenosti versailske mirovne pogodbe in končno o avstrijskem problemu. Komunistični poslanec Riboldi je naglašal krivico versailske mirovne pogodbe, izjavljajoč, da je napačno pripisovati Nemčiji edino krivdo na svetovni vojni. Polemiziral je tudi proti izjavi ministrskega predsednika glede prepovedi priključitve Avstrije Nemčiji. Ministrski predsednik se je izrekel proti priključitvi. Ta izjava vlade nasprotuje velikim tridicijskim Italije, ki temelje na pravu samoodločbe narodov. Ta priključitev nikakor ne ogroža interesov Italije. Prepoved priključitve je po gođu samo Franciji, ki skuša povsod Nemčijo oslabiti in zato Francija preprečuje priključitev Avstrije Nemčiji.

Bivši ministrski predsednik Salandra je izjavil v imenu svoje stranke, ki je v opoziciji napram vladi: Mussoliniju, čeprav se nahajam v opoziciji proti njemu, moram izreči priznanje glede njegove izjave proti priključitvi Avstrije Nemčiji. Tega menja je celokupna Italija. Imam pomisleke proti politiki gosp. Brianda, ki je poprele zgovorjal idejo nekake donavske federacije. Potrebno je premišljati in razpravljati o avstrijskem problemu, ki se ne sme reševati brez Italije. Pri rešitvi tega problema mora Italija sodelovati. Pri teh besedah je prekinil Salandra Mussolini z vzklikom: »Nikak rešitev brez Italije in nikak rešitev proti Italiji!«

Pogajanja 3 Grško prekinjena

Nadaljujejo se najkasneje po dveh mesecih.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Predsednik grške delegacije, grški poslanik v Londonu g. Kaklamanos je včeraj posetil zunanega ministra dr. Ninčiča. Razgovor med obema diplomatoma je trajal včeraj popoldne zelo dolgo. Premotrivane so bile vse difference in težkoče, ki so povzročile začasno prekinjenje pogajanj za sklenitev zavezniške pogodbe. Kot zunanji vzrok prekinjenja navajajo odhod Kaklamanosa v London, ki potuje tja v važnih diplomatskih zadevah, kakor tudi potovanje člana naše delegacije Mate Boškovića v Pariz do reparacijske komisije. Kakor zatrjuje, se pogajanja med Grško in Jugoslavijo obnove najpozneje v dveh mesecih. V tem času upajo, da se način za končni sporazum. Poslanik Kaklamanos je danes dopoldne odpotoval najprej v Atene in nato potuje v London.

— Beograd, 5. junija. (Izv.) Snoch je odpotoval v Atene pomočnik zunanega ministra in bivši naš poslanik v Atenah g. Jovan Marković. V diplomatskih krogih so prepričani, da njegovo potovanje nima pravega značaja, marveč da je v zvezi s prekinjenimi pogajanjmi, ki se vrše med obema državama za sklenitev prijateljske pogodbe. Znanec so Markovića dobre zveze v Atenah in njegov ugled pri grški vladi. Gre za to, da se pogajanja čimprej obnove. Grški poslanik Kaklamanos se je danes opustil pri zunanem ministru ter nato odpotoval v London. Kaklamanos je optimist ter tudi računa na obnovo pogajanj.

VELIKANSKA VROČINA V AMERIKI.

50 oseb zadela solnčarica. — Berlin, 5. junija. (Izv.) Po poročilih iz New Yorka je nastala sedaj nenavadna vročina po prejšnjih zelo mrzlih dnevih. V srednjameriških državah je doslej 50 oseb podleglo solnčarici. V New Yorku znaša vročina v senci 38° C. Take vročine ne pomni jo že 40 let. V Washingtonu 43° C in v Virginiji celo 48° C. V Chicagu ste najprej umrli dve osebi radi hudega mraza in nato tri osebe radi nenavadne vročine.

Amundsen iščejo

— Dunaj, 5. junija. (Izv.) Ladija „Fram“ danes brezicno javlja: Danes sta potekla dva tedna, torej rok, ki ga je označil Amundsen za svoj povratek s severnega tečaja. Trenotno pričenjamo s preiskovanjem in potizvedovanjem do skrajne meje ledenih gora, ker računamo s slučajem, da so zrakoplovi krenili proti Spitzbergom. „Hobby“ je prevzela najtežavnejši in najnevarnejši del vožnje proti severnemu tečaju, ker je za to najsposobnejša. Poskušajo dočeti Severni ritč na Grenlandiji. Splošno je mnenje, ki temelji na lastnih Amundsenovih izjavah, da so ledene razmere med severnim tečajem in Grenlandsko ugodnejše kakor pa med severnim tečajem in Spitzbergom. Verjetno je torej, da se Amundsen in tovariši nahajajo na potu proti Grenlandiji.

— Stockholm, 4. junija. Ob švedski obali je nastal silovit vihar. 80 oseb je utonilo.

BOLGARSKA RAZPUSTILA DOBROVOLJSKO VOJSKO.

— Sofija, 4. junija. (Izv.) Ministrski predsednik Cankov je danes izročil likvidacijski komisiji zavezniških držav ki zastopa poslaniško konferenco kratko noto, v kateri javlja, da je izvršena razpust 10.000 mož broječe dobrovoljske vojske. Nita vsebuje ob enem katko pripombo, da se je bolgarska vlada pokorila ukazom poslaniške konference, ker je bila v to primorana, pridržuje pa si pravico, da to vojsko zopet vpokliče v slučaju potrebe, ne da bi se popreje obrnila na poslaniško konferenco v Pariz. Na Bolgarskem se še vedno vrše politični umori. Iz sela Ištamanu se orožniki odpeljali 50 mož ter so jih nameravali zapreti v sofijskih centralnih zaporih. Na postaji so vseh 50 ubili s motivacijo, da so poskušali pobegniti.

Borzna poročila.

LESNI TRG.

Deske paralelne monte 20, 25, 30, 40 mm, 18 cm šir. 4 m dolž. fco. naklad post denar 600, blago 630, smrekovi hlodi od 25 cm prem. naprej fco. naklad. post. denar 260; cerovi krliji, od 25 cm prem., od 2 m dolž. fco. naklad. post. 5 vag. denar 18, blago 18, zaključki 18; čreslo suho, v ovotih, fco. naklad. post. blago 42, povpraševanje po smrekovih in jelovih hloidi, kostanjevih drogih in po paralelnih rezanih deskah. Ponudbe v ltrah, tendenca slaba.

ZITNI TRG.

Pšenica Rosafé, par. Postojna, trans. blago 465; pšenica, avstralska, par. Postojna, trans., blago 460; pšenica, slavonska, pariteva Ruma, dobava v gust, prodajalec izbor 100 % kusa, blago 320; otrobi, pšenični, fco. Ljubljana, juta vreče, blago 200; oves, ma kedonski, par. Ljubljana, blago 355.

EFEKTI.

2 in polodst. drž. rente za vojno škodo denar 197, 70dst. rente, pos. iz let 1921 blago 62, Celjska posojilnica d. d. den 200, blago 205, Ljubljanska kreditna banka denar 225, blago 165, Merkantila banka d. 100, blago 100, zaključki 100, Prva hrvatska štedionica denar 800, blago 808, Kreditni zavod denar 185, blago 195, Strojne tovarne in livarne blago 134, Trboveljska premožkopna družba denar 360, blago 370, Združene papirnice denar 100, blago 114, Stavbe na d. d. denar 265, blago 280, 4 in pol odst. kom. zad. drž. bke. denar 20, 4 in polodst. zast. 1. kr. drž. bke. denar 20.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 5. junija. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 1160—1170, Praga 177/179.40, Pariz 292.50—297.50, Newyork 59.57—60.37, London 289.75—292.75, Tr 237.50—240.50, Berlin 14.225—14.375, Duna 0.0840—0.0852. — Valute: dolar 58.70—59.50.

EFEKTI.

70dstotno invest. posoj. 1921 61.—, 2 in polodst. drž. rente za ratnu štetu. 195—201, Celjska kreditna 250, Centralna banka 10—15, Hrv. eskompt. banka 105—106, Kreditna banka, Zagreb 105—107, Hipotekarni banka 59—60, Jugobanka 100—101, Prastredionica 800—810, Slavonska banka 70—71, Eksplatacija 36—37, Drava d. d. Osijel 115, Sečerana, Osiček 545—560, Nihag 38—43, Gutman 368, Slaveks 160—62, Slavonija 40—43.50, Trboveljska 350.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 5. junija. Borza: Beograd 8.55—8.60, Pariz 25.10—25.15, London 25.075—25.095, Newyork 515.70—516.20, Milan 20.47—20.55, Praga 15.275—15.325, Dunaj 0.00726—0.00728. — Trst, 5. junija. Predborza: Beograd 41.50—41.80, Pariz 122.75—123, London 121.90—122.10, Curih 485—486.50, Newyork 2502—2510, Praga 74—74.50, Duna 0.00726—0.00728.

Gospodarstvo

Razdelitev davkov

Finančno ministarstvo je dalo o razdelitvi davkov nastopne in formacije: »Da bi se mogli razdeliti davki za leto 1925., je bilo treba izpolniti zakon o proračunskih dvanaestih letih, ki je bil izdan 1. junija 1925. z gotovimi odredbami. Povodom tega je skušalo ministarstvo izenačiti nekatere davke, pri katerih je bila neenakomernost v obremenitvi največja. Z ozirom na okolnosti, da so prišle te odredbe v zakon o dvanaestih letih, bi morale biti slednje objavljene v razpisih tem bolj, ker je finančno ministarstvo z omenjeno zakonom pooblaščen izdati gotove pravilnike in s tem izenačiti bremena, v kolikor zakonite določbe to dopuščajo. Direkcija neposrednih davkov je že izdala razpise o nastopnih davcih: 1.) o invalidskem davku, ki je od 1. aprila 1925 podvojen. Izdala je tudi tabele za računanje tega davka; pri tem se je držala principa pravičnosti; 2.) odredila je pobiranje vozaškega prispevka in sicer tudi od 1. aprila 1925 v enkratnem znesku invalidskega davka. Ne smemo pozabiti, da je bil ta prispevek uveden že koncem leta 1923. in sicer z zakonom o ustroju vojske in mornarice, da se sedaj ta zakon samo uveljavlja.

3.) Navodila za razdelitev in pobiranje davka od fizičnih delavcev. Davke teh davčnih dolžnikov je izenačen za vse državo, kar je bilo nujno potrebno, ker so fizični delavci v posrednih plačevanih davkih od zaslužka po stvarnem zaslužku, v drugih v fiksnih zneskih, ki so daleč zaostajali za faktičnim zaslužkom, v tretjih pa so plačevali samo dohodninski davke. Od 1. aprila 1925 je ta davk izenačen in znaša 2% od zaslužka na ime davka in vseh državnih doklad, poleg tega pa 30% izredne državne doklade, invalidskega davka in vozaškega prispevka po tabeli. V razdelitvi in pobiranju tega davka so zdaj nekatere olajšave. Kot osnova za avtonomne prispevke je vzeto 0,50% letnega zaslužka, odnosno 0,25% zneska neposrednih davkov.

4.) Razpis o interesu na zaostale svote davka in prispevka. V zvezi s tem je izenačen zakon o proračunskih dvanaestih letih se mora plačati na račun celokupnih zaostalih davkov 12% in sicer od 1. aprila 1925. leta.

5.) Izdan je tudi razpis o pobiranju 4% zasotnega davka, odnosno državnih dajatev na račun izvršitvenih stroškov. Ta svota na račun izvršitvenih stroškov se mora izterjati v vsakem slučaju, kadar oddeji davčni uradnik v svrhu izvršitvenega pobiranja iz mesta svojega stalnega bivanja ne glede na to, da-li davčni dolžnik poravnava davke pred ručenjem ali pa pusti, da mu imetje rubijo. Zdi se izdela pravilnik o podjetjih, ki morajo javno palagati račune, da se doseže približno izenačenje

davka teh podjetij v smislu čl. 51 zakona o proračunskih dvanaestih letih.

—g Tržišče kolonijalnega blaga. Cene sladkorja so radi velike produkcije postopno padale že od začetka lanske kampanje. Mnoge rafinerije so razprodale velike zaloge in zato je pričakovati, da se cene stabilizirajo, če ne bo vplival nanje povolnil razvoj sladkorne pese. Kava se je bila na newyorški borzi znatno pocenila, zadnje dni so pa cene nenavadno poskočile. Riž se je znatno podražil. Zadnjih 14 dni se je podražilo italijansko blago za 10%. Indijski riž je ostal v cenah neizpremenjen. Domače olje je v cenah neizpremenjeno, angleško se je pa podražilo za dva funta. Koncem minulega tedna so notirale cene na zagrebškem tržišču v dinarjih za kg franko embalaža železniška postaja Zagreb: Sladkor kocke 15,90, male glave 15,30, kristal 14,15, kristal rafinirani 14,40, kandis rumeni v zabojih po 25 kg 21,50. Kava Rio dobra 44,50, I. 45,50, finejša 46,50, zapadno - indijska dobra 45,20, finejša 46,50, ekstra 47,50, Maragogyo 46, ista I. centralno ameriška 57, Moka 60, Portorico 65. Riž glaziran 6,25, burma I. 6,30, burma II. 6,70 splendor 6,60; namizna olje brez vonja in gošče v lesenih sodčkih po 170 kg 22,50, isto prima v sodčkih po 50 kg 23, v zabojih po 2 kanti po 25 kg bruto za neto 22,50, prima angleško v železnih sodčkih po 180 kg 24; ameriška mast v večjih sodčkih po 170 kg 27, v zabojih po 25 kg 27, holandska v zabojih 3 kante po 20 kg bruto za neto 26,50, klinčki 64, beli cimeti 38, holandska kumna 25, poper singapurski 26,50, paprika prima sladka madžarska 45, sladka španska 30.

—g Tvorilnica vagonov in mostov v Brodu na Savi namerava te dni zvišati kapital in povečati svoj delokrog. Z emisijo 150.000 delnic nominale po 100 dinarjev poveča kapital od 40 na 55 milijonov dinarjev. Od teh 150.000 delnic jih prevzame 120.000 neka inozemska skupina po tečaju 150.000 Din del cel cel za vsako delnico. Ostalih 30.000 delnic je na razpolago dosedanjim delničarjem v razmerju 3 nove delnice na 40 starih po tečaju 150 Din del cel za vsako delnico. Podpis traja od 15. junija do vključno 1. julija 1925. To zvišanje kapitala je z ene strani posledica tega, da je omenjeno podjetje prevzelo večino delnic subotške tvornice »Ferrum«, z druge pa, ker sodeluje v podjetju znana nemška tvrdka Krupp d. d. Essen, ki hoče prenesti svoje delovanje na Balkan.

—g Novi most čez Sočo. Italijanska železniška uprava namerava v kratkem obnoviti znani most čez Sočo. Novi most bo zgrajen v enakem ostrem loku, po katerem je bil znan prejšnji most širom sveta. Novi most gradi isti inženjer, ki je zgradil tudi starega. Promet gre neomejeno po začasnem mostu.

To in ono

O samomorih

Zadnje čase se širijo samomori kakor nalezljiva bolezen. Samomori so bili na svetu vedno, ljudje so si jemali življenje tudi v starih časih, toda to, kar se godi zdaj, mora biti simptom nemoralnega stanja človeške družbe in njene socialne ureditve. Glede samomorov se odlikujejo zlasti vele mesta in industrijska središča. Stari in mladi obeh spolov, da celo nedoroščila deca in šolska mladina, moče lahko miselno življenje proč, kakor da ima v rokah izžeto limono. Samomorilec ali samomorilka zapusti rodbino, sorodnike in prijatelje ter se preseli tja, od koder se ni še nikoli vrnil. Kaj se godi v naši družbi? Ali je to epedemija, trenutna blaznost, ali pa nekakšna nesrečna moda? Ali pa so samomori posledica našega nemoralnega življenja?

Človek je pač žival in kot tak vedno pripravljen ubiti, uničiti bližnjega. Toda ubiti samega sebe, to so ne strinja niti z živalskimi instinkti človeške narave. Kako more biti človek sam sebi največji sovražnik, kako more človek ali strahopetno bežati od življenja? Mar je življenje samo njegova last, mar ne pripada tudi njegovim domačinim in slednjim človeški družbi sploh? Samomor ne more biti naravni pojav. Naravoslovci nam sicer pripovedujejo o posrednih slučajih samomora tudi pri nekaterih živalih in drugih živih bitjih, toda brezpozno tem govoricam niti ne verjame. Taki slučaji so lahko naključje ali pomota, nikakor pa ne nekaj naravnega. Nasprotno. V naravi se lahko na vsakem koraku preprčimo, da se vsa živa bitja krčevito oklepajo življenja in da se smrti najbolj boje. Žival ne odklanja možnosti življenja. Razumni ljudje pa organizirajo celo krožke bodočih samomorilcev. Člani takega famoznega krožka morajo svezano obljubiti, da se ob določenem času prostovoljno umaknejo s sveta. To naj bo dokaz hiperkulturnega razpolaganja z lastnim življenjem in smrtjo. Menda je treba za smrt več korežje in energije nego za življenje. Težko je priti temu problemu do dna, vendar pa so nam na razpolago gotovi pripomočki, s katerimi lahko dosežemo vzroke te čudne epidemije.

Samomori gredo navadno na račun fizičnih in duševnih bolezni, v prvi vrsti bede in pomanjkanja, v redkih slučajih blaznosti. Tam, kjer nastopi siromaštvo in beda, je potrebna ogromna energija, da človek ne obupa, da njegova omajana življenjska sila ne podleže zunanjemu pritisku. Beda spravi tudi energičnega človeka v obup ali pa na kriva pota zločinov. Statistika nas uči, da je število samomorov največje med siromašnimi sloji in sicer največ med industrijskim proletariatom. Mestni delavec se redko izogne socializmu. Kdor pa napačno

ali sploh ne razume socializma, izgubi moralno oporo v življenju in podleže prvi duševni krizi. Vele mestni delavec izgubi pod vplivom raznih »izmov« kvintesenese človeka, t. j. osnovni moralni čut. On ni več človek, nego nekako bitje, stoječe med človekom in živaljo. Pravijo, da »izmi« (komunizem, socializem, anarhizem, nihilizem, zenitizem itd.) niso proti moralnim temeljem človeške družbe. Indirektno pa so, ker so proti verski in pozitivni veri. Naši delavci in kmetje se niso intelektualno tako razvili, da bi mogli živeti po moralnih načelih brez vere, namreč brez krščanskih navodil za pošteno življenje, dočim bi lahko živeli brez klerikalizma.

Druga kategorija samomorilcev se rekrutira iz nesrečno zaljubljenih. To so ostanki sentimentalno - romantične dobe. Družabni sloji, iz katerih pridejo neštete žrtve tragične ljubezni, so večinoma pod nivojem romantizma. Inteligenca je pa že bolj praktična, izvzemši redke slučaje, ko se tudi ta ali oni izobraženec preseli prostovoljno na oni svet, če mu je dekle nezvesto. Večinoma pa nezvestoba ljubljene krasotice inteligentnega mladeniča še ne spravi iz ravnotežja. Saj je dovolj žensk, si misli, in stvar je rešena. Naivna služkinja, malo naobrazena kuharica ali zapeljiva delavka čuti, da je konec sveta, če se ji fant izneveril. Ni čuda, če išče izhoda v smrti. Ta izhod bi mogla sicer najti v moralnem naziranju, toda družba ji potrebuje moralne opore ne nudi. Ali pa bi naša izhoda v zmislu za praktičnost. Nikakor pa ga ne more najti v abstraktnem svetu romantizma, v katerem si predstavlja teoretični svet, ki ga v resnici sploh ni. Taki ljudje so vsega obžalovanja vredni nesrečneži. Znatno je tudi število takih, ki izvrše samomor radi telesne ali duševne bolezni. Poleg težkih izjemnih slučajev bolezni igra važno vlogo zlasti nervoznost. Ni res, da je nervoznost samo pojav noveše dobe. Aristid ali Cicero sta bila razmeroma bolj nervozna nego so ljudje dandanes. O Mojzesu je znano, da se često ni mogel obvladati. Zlost, naporno delo, zlasti duševno, skrbi in beda so največkrat izvor nervoznosti. Krempko telo in zdrava duša lahko kljubujeta vsem neizgovodam. Toda kako more imeti zdravo dušo v krepkem telesu delavec, ki trpi pomanjkanje vsakdanjega kruha? Izhoda išče v alkoholu in si tako še bolj oslabi živce.

Profesor S. Erben pravi, da je najboljši lek proti samomoru socialna pravičnost. Človeška družba je odgovorna za te žalostne pojave, ki se zadnja leta čedalje bolj množijo in niena moralna dolžnost je, da število samomorov kolikor mogoče omeji. To pa lahko stori samo, če prizna vsakemu človeku pravico do življenja tudi praktično, to je če mu nudi dovolj gmočnih sredstev za življenje.

Amundsen se ne vrne?

Norveška javnost se je začela kljub dosedanjemu optimizmu resno bati za Amundsenovo usodo. Zadnja poročila iz preskočene pravijo: Upanje, da pozdruvimo Amundsen pred koncem tedna na norveških tleh, je zdaj omajano in ni nobenega razloga, da bi se živeli v iluzijah. Slabo vreme, ki je nasopilo o blinkoštnih praznikih, se je razširilo daleč proti severu. Zdi se, da je Amundsen zamudil priprave za povratek, če je bil povratek sploh mogoč, in da se ta priprave tako kmalu ne vrne. Treba se je pripraviti na dobo silnih viharjev, ki divjajo ob tem času na severnem tečaju. Amundsen je bil moral odločiti za ta ali oni korak sicer bi ostal tam, kjer se je spustil na tla in izžrpal vso zalogo hrane, določene za naporno pot. Brezčrna postaja ladje »Frame« poroča dne 1. junija s Spitzbergov: Ko je »Frame« zapustil Wellmannov zaliv, da odpuje v Kingsbay, je bila situacija neizpremenjena. Od udeležencev ekspedice po suhem ostane na samo poročnik Horgen, ki vodi ladjo »Hobbs« v poizvedovalni službi ob večnem ledu, dalje Berge, Wharton, Zenfe in Ramm. Vsi drugi odpočujejo iz Kingsbaya danes ponoči. Tudi mi smo začeli 10 dni po startu dvomiti, da bi se letalci vrnili sem. Opazovanje vremena ni več potrebno, ker je Amundsen pred poletom sam izjavil, naj meteorolozi odločijo domov, čim bo mogoče. Amundsen je imel namen odleteti iz Kingsbaya sam preko Tromsø, Trondhjem, Bergen, Stavanger in Kristiansand, da bi se bil njegov načrt posrečil. Tesno nam je pri srcu, ko vidimo, kako odhajajo drugi udeleženci na jug. Se pred 3 dnevi smo si predstavljali povratek čisto drugače.

Radio-brzojavka z ladje »Frame« poroča 1. junija ob 11.55, da ni še nobenega znaka o Amundsenovem življenju. Posadka je izgubila upanje, da bi se Amundsen vrnil z aeroplanom. Kakor pripovedujejo ribiški, so vremenske razmere v Lednem morju zelo nepovoljne. Vse kaže, da so se letala na severnem tečaju pokvarila in da se morajo letalci vračati na rtič Kolumbijsa peš. Francoska vlada namerava poslati Amundsenu ladjo »Pouquot«. Raziskovalec Charcot je izrazil željo, da bi se mogel udeležiti resilne ekspedicije. Charcot ima svojo ladjo na katero bi vzel francoske pomorščake.

× Novo kurtivo za letala. Neki kemik je iznašel v Spokaneu v Zedinjenih državah, kakor poročajo iz Newyorka, novo gonilno snov za letala. Pravijo, da utegne ta iznajdba v kratkem naravnost zrevolucionirati vse letalstvo in ga postaviti na popolnoma novo podlago.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Zahvala.

Za vse izraze iskrenega sočutja ob izgubi našega soproga, očeta, brata, svaka, gospoda

Emile Malhape

izrekamo vsem prijateljem in znancem presrečno zahvalo. Iskrena hvala tudi onim, ki so blagega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Alice Malhape, soproga, Georges Malhape, sin, in ostale sorodstvo.

1696

Naš predragi, iskrenoljubljeni oče, stari oče, brat, tast, svak in stric, gospod

Avgust Terpinč

posestnik in usnjari v Kamniku

je dne 3. junija v 74. letu svoje starosti bogu vdano preminil. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 5. junija ob polu štirih popoldne iz hiše žalosti na Šutni št. 31. Blag mu spomin!

V KAMNIKU, dne 4. junija 1925.

Minka Terpinč, Fanči Močnik, hčerki. — Dr. Ernest Močnik, zet. — Tatjana, vnukinja, in ostali sorodniki.

Darujte za „Sokolski Tabor“!

Veliki slamaniki 1699
florentinarij, panama, došli. Cene nizke. V modni lopi št. 10, Vodnikov trg

Špagi, dreto
in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču »Konopjasta« Ljubljana, Gospodarska cesta 2. 103/n

Harmonika
(klavirska, chromatična) z vsemi dur, mol in zmanjšanimi septimskimi akordi, skoro nova — se ugodno proda. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 1682

Trebamo 1687

radnike
za Nietenpresse, Mutterpresse, Frikciionspresse, Werkzeugmacher i Masinenelsteler. Oferte slati ravnatelstvu tvornice Šarafa FORTIS, Zemun, poštanski pretinac 21

Oddaja košnje.

V soboto 6. junija se bo prodala košnja na travniku v MESTNEM LOGU. Udeleženci se snidejo ob 9. zjutraj pri mostu čez Mali graben na Opekarski cesti. 1698

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Plačilni natak

s kavčijo se sprejme takoj v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 1694

B. S. A. 1700

motorno kolo 29/2, v najboljšem stanju, se vsled nakupa avta takoj proda za Din 15.000. Naslov pove uprava Slov. Naroda.

Kuverte

priporočila
Narodna tiskarna
Nevesto ali ženina
dobiš

najlažje potom malih oglasov „Slovenskega Naroda“! Prepričaj se!

Sodna dražba

galanterijskega in specerijskega blaga, pohištva za trgovski lokal in drugega pohištva se bo vršila 8. junija 1925 ob polu 9. dopoldne v Vegovi ulici št. 8

Vabijo se intereseanti.

1693

Makulturni papir

à kg Din 5.—
prodaja
uprava „Slovenskega Naroda“

NAIBOLJŠI BRNSKI BLAGOV

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame, zajamčeno iz čisto volne čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot strogo solidno svetovno znano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackeho trida 12.

Vzorec gratis in franko. Isto tudi privatno.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prežernova ulica 50 (v lastnem poslopju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd. Brzojavke: Kredit, Ljubljana - Telefon 40, 457, 548, 805 in 806